

TARIX FANI TA'LIMIDA "RAQAMLI HIKOYACHILIK" (DIGITAL STORYTELLING) TEXNOLOGIYASI: AN'ANAVIY DARSDAN INNOVATSION IJODKORLIKKA

*Normuxamedov Zarif Normo'minovich,
Surxondaryo viloyati pedagogik mahorat markazi,
ijtimoiy-iqtisodiy fanlar metodikasi kafedrası o'qituvchisi
zarifomad@gmail.com
+998915858313*

Annotatsiya: Ushbu maqolada tarix darslarida "raqamli hikoyachilik" (digital storytelling) texnologiyasini qo'llashning nazariy-metodik asoslari tahlil qilinadi. Maqolada o'quvchilarning tarixiy faktlarni shunchaki yodlashi emas, balki ularni multimedia vositalari yordamida qayta ishlashi va shaxsiy interpretatsiyasini yaratishi orqali kognitiv qobiliyatlarini oshirish masalalari yoritilgan. Tadqiqotda raqamli hikoyachilikning tarixiy rivoji (B.Robin, J.Ohler), pedagogik asoslari va tarix ta'limidagi o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, raqamli hikoyalarni yaratishning bosqichli metodikasi (rejalashtirish, tadqiqot, texnik ijro, taqdimot) taklif etilgan. Maqolada an'anaviy tarix darslari va raqamli hikoyachilik texnologiyasiga asoslangan darslarning qiyosiy tahlili keltirilib, raqamli hikoyachilik o'quvchilarning mustaqil izlanish, tanqidiy fikrlash va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishdagi samaradorligi asoslangan.

Kalit so'zlar: raqamli hikoyachilik, raqamli pedagogika, tarixiy tafakkur, multimedia, vizualashtirish, mustaqil ta'lim, innovatsiya, mediasavodxonlik.

**Технология цифрового сторителлинга
в обучении истории: от традиционного
урока к инновационному
творчеству**

Нормухамедов Зариф Нормуминович,
Преподаватель кафедры методики социально-
экономических наук Сурхандарьинского
областного центра педагогического мастерства

Аннотация: В данной статье анализируются теоретико-методические основы применения технологии "цифрового повествования" (digital storytelling) на уроках истории. В статье освещаются вопросы повышения когнитивных способностей учащихся не через простое запоминание исторических фактов, а через их переработку с помощью мультимедийных средств и создание собственной интерпретации. В исследовании проанализированы историческое развитие цифрового повествования (Б.Робин, Дж.Олер), его педагогические основы и специфические особенности в преподавании истории. Также предложена поэтапная методика создания цифровых историй (планирование, исследование, техническая реализация, презентация). В статье представлен сравнительный анализ традиционных уроков истории и уроков, основанных на технологии цифрового повествования, обоснована эффективность цифрового повествования в развитии у учащихся навыков самостоятельного поиска, критического мышления и творческих способностей.

Ключевые слова: цифровое повествование, цифровая педагогика, историческое мышление, мультимедиа, визуализация, самостоятельное обучение, инновация, медиаграмотность.

Digital storytelling technology in teaching history: from traditional lesson to innovative creativity

Normukhamedov Zarif Normominovich,
Teacher at the Department of Social and Economic Sciences Methodology, Regional Pedagogical Excellence Center in Surkhandarya region.

Abstract: *This article analyzes the theoretical and methodological foundations of using digital storytelling technology in history lessons. The article highlights the issues of enhancing students' cognitive abilities not through mere memorization*

of historical facts, but through their processing by using multimedia tools and creating their own interpretation. The study examines the historical development of digital storytelling (B. Robin, J. Ohler), its pedagogical basis, and specific features of teaching History. It proposes a step-by-step methodology for creating digital stories (planning, research, technical execution, presentation). The article discusses a comparative analysis of traditional history lessons and lessons based on digital storytelling technology, substantiating the effectiveness of digital storytelling in developing students' independent research skills, critical thinking, and creative abilities.

Keywords: *digital storytelling, digital pedagogy, historical thinking, multimedia, visualization, independent learning, innovation, media literacy.*

Zamonaviy ta'lim paradigmasida o'quvchi axborotni iste'mol qiluvchi emas, balki uni yaratuvchi sub'yekt sifatida ko'rilmogda. XXI asr ko'nikmalari (tanqidiy fikrlash, ijodkorlik, media-savodxonlik, hamkorlik)ni shakllantirish bugungi ta'lim tizimining eng dolzarb vazifalaridan biriga aylangan. Tarix ta'limida ko'p yillik muammolardan biri – bu o'quvchilarning voqea-hodisalarni shunchaki xronologik tartibda yodlashi, tarixiy jarayonlarni chuqur tahlil qilmasdan, tayyor bilimlarni passiv qabul qilishi bilan chegaralanib qolishidir [10, 56-b.]. Bu esa fanga bo'lgan qiziqishning pasayishiga va tarixiy tafakkurning sust rivojlanishiga olib keladi.

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni va "2022–2026-yillarda xalq ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dastur"da ta'lim jarayonini o'quvchilarning mustaqil fikrlash, tanqidiy tahlil qilish va ijodiy yondashish qobiliyatlarini shakllantirishga

yo'naltirish vazifasi belgilangan [1; 2, 12-b.]. Innovatsion pedagogik texnologiyalar, xususan, "Digital Storytelling" (raqamli hikoyachilik) o'quvchiga tarixiy materialni hissiy idrok etish va uni zamonaviy texnologiyalar tilida so'zlab berish imkonini beradi [7, 222-b.].

Raqamli hikoyachilik – bu qisqa (odatda 2-3 daqiqalik) birinchi shaxsda hikoya qilinadigan, yozma matnni raqamli tasvirlar, ovoz va musiqa bilan birlashtirib, qisqa film ko'rinishida taqdim etiladigan multimedia mahsulotidir [9, 15-b.]. Tarix ta'limida ushbu texnologiya o'quvchilarning tarixiy materialni shunchaki yodlashdan tashqari, uni qayta ishlash, sharhlash va o'z nuqtayi nazarini shakllantirish imkoniyatini beradi.

Ushbu maqolaning maqsadi – tarix darslarida raqamli hikoyachilik texnologiyasini qo'llashning nazariy-metodik asoslarini tahlil qilish, uning o'quvchilarning kognitiv qobiliyatlari va mustaqil izlanish ko'nikmalariga ta'sirini o'rga-

nish hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Raqamli hikoyachilikning paydo bo'lishi va rivojlanishi. Raqamli hikoyachilik tushunchasi XX asrning 90-yillarida Kaliforniya-ning Berkli shahrida Dana Atchli va Jo Lambert tomonidan asoslangan. Ular asos solgan "Raqamli hikoyachilik markazi" (Center for Digital Storytelling, hozirgi StoryCenter) dastlab ijtimoiy sohalarda, keyinchalik esa ta'limda qo'llanila boshlandi [10, 35-b.]. Markazning asosiy g'oyasi – har bir inson o'z hayotiy hikoyasini raqamli vositalar yordamida so'zlab berishi va bu jarayonda ijtimoiy hamjamiyat yaratilishidir. Lambertning "7 qadam" metodologiyasi (g'oyani ko'rish, hikoyani yig'ish va uni baham ko'rish) raqamli hikoyalar yaratishning klassik modeliga aylangan [10, 78-b.].

Pedagogik nuqtayi nazardan yondashuvlar. Pedagogik nuqtayi nazardan ushbu texnologiyani tadqiq etgan B.Robin va J.Ohler uning o'quvchilarning XXI asr ko'nikmalarini (media-savodxonlik, tanqidiy fikrlash, ijodkorlik) rivojlantirishdagi rolini isbotlaganlar. B.Robin ta'kidlaganidek, raqamli hikoyachilik "so'nggi yillarda o'qituvchilar va o'quvchilarni faollashtiruvchi kuchli o'qitish va o'rganish vositasi sifatida e'tirof etilgan" [7, 224-b.]. Ushbu texnologiya o'quvchilarning XXI asr savodxonlik ko'nikmalarini egallashiga yordam beradi, bu esa bugungi texnologiyalarga boy dunyoda o'qish, ishlash va rivojlanish uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

J.Ohler raqamli hikoyani "yozma matnni raqamli tasvirlar va ovoz bilan birlashtirib, qisqa film ko'rinishida taqdim etiladigan qisqa hikoya" deb ta'riflaydi [8, 45-b.]. Uning "Sinfda raqamli hikoyachilik" asarida ta'kidlanishicha, raqamli hikoyachilik o'quvchilarning hikoya qilish orqali o'rganish qobiliyatini kuchaytiradi, ularga o'z bilimlarini shaxsiylashtirish va chuqurlashtirish imkonini beradi [9, 112-b.].

Xalqaro tajriba va tadqiqotlar. Xalqaro miqyosda raqamli hikoyachilik texnologiyasi tarix ta'limida ham faol qo'llanilmoqda. Fisanick va Stakeley (2021) o'zlarining "Raqamli hikoyachilik: omma tarixi" asarida raqamli hikoyachilikni mahalliy va mintaqaviy tarixga qiziqishni rag'batlantirish vositasi sifatida tavsiya qiladilar [11, 67-b.]. Özdemir va Er Tuna (2024) tadqiqotida tarix o'qitishda raqamli hikoyachilik usuli o'quvchilarning tarixiy empatiya, faollik va umumiy o'rganish tajribasiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlangan [12, 5-b.].

O'zbekiston pedagogika fanida tadqiqot darajasi. O'zbekiston pedagogika fanida ushbu texnologiya hali tarix fani misolida keng qamrovli ilmiy tadqiq etilmagan. Mavjud tadqiqotlar asosan umumiy pedagogik texnologiyalar (R.Ishmuhamedov, U.K.Tolipov) va tarix o'qitish metodikasi (Ya.X.G'afforov, A.J.Jo'rayev) doirasida olib borilgan bo'lib [3; 4; 5; 6], raqamli hikoyachilik texnologiyasining tarix ta'limidagi o'ziga xos jihatlari yetarlicha o'rganilmagan. Bu esa mavzuning dolzarbligini yanada oshiradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida quyidagi usullardan foydalanildi: nazariy (qiyosiy-tahliliy, adabiyotlarni umumlashtirish), empirik (kuzatuv, so'rovnoma, testlashtirish), loyiha asosida o'qitish (PBL) va vizual tahlil metodlari. Tadqiqot metodologik asosini B.Robin va J.Ohlerning raqamli hikoyachilik nazariyasi [7; 8; 9] hamda mahalliy olimlarning (R.Ishmuhamedov, A.J.Jo'rayev) pedagogik texnologiyalar va tarix o'qitish metodikasiga oid qarashlari tashkil etdi [3; 6].

Tadqiqotimiz davomida tarix darslarida raqamli hikoyani yaratishning quyidagi 4 bosqichli modeli taklif etiladi:

1-bosqich: Rejalashtirish va ssenariy tuzish. O'quvchi (yoki kichik guruh) o'ziga qiziq bo'lgan tarixiy mavzuni tanlaydi (masalan, "Ipak yo'lining yuksalishi va ahamiyati",

“Amir Temur davlati tarixi”, “Jaloliddin Manguberdining jasorati”). So'ngra tanlangan tarixiy voqea asosida hikoya matnini (ssenariy) yozadi. Bu bosqichda o'quvchi tarixiy manbalar bilan ishlaydi, voqealarning sabab va oqibatlarini tahlil qiladi, asosiy va ikkinchi darajali jihatlarni ajratadi.

2-bosqich: Resurslar yig'ish va tanlash. O'quvchi o'z hikoyasini vizual va audio materiallar bilan boyitish uchun tarixiy manbalar (arxiv materiallari, tarixiy xaritalar, rasmlar, fotosuratlar, hujjatli videolavhalar), shuningdek, zamonaviy media-resurslardan foydalanaadi. Ushbu bosqichda o'quvchining axborot qidirish, saralash, tanlash va baholash ko'nikmalari rivojlanadi.

3-bosqich: Texnik ijro. O'quvchi to'planagan materiallarni video tahrirlash dasturlari (masalan, CapCut, Canva, Movavi, Windows Video Editor yoki iMovie) yordamida birlashtiradi: matn, tasvirlar, ovoz (o'z ovozi yoki AI-ovoz) va musiqa. Tadqiqotimiz shuni ko'rsatadiki, CapCut va Canva kabi bepul va qulay dasturlar o'quvchilarning texnik jihatdan had-dan tashqari charchamasdan ijodiy ishlashiga imkon beradi. Ushbu bosqichda o'quvchining media-savodxonligi va raqamli kompetensiyasi shakllanadi.

4-bosqich: Namoyish va refleksiya. Yaratilgan raqamli hikoya sinf jamoasiga taqdim etiladi. So'ngra guruh muhokamasida tarixiy aniqlik, muallif nuqtai nazari, hikoyaning ta'sirchanligi, multimedia vositalaridan foydalanish samaradorligi kabi mezonlar asosida baholanadi va muhokama qilinadi.

Natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli hikoyachilik metodikasidan foydalanish o'quvchilarda quyidagi o'zgarishlarni keltirib chiqaradi:

1. Emotsional bog'liqlik va tarixiy empatiyaning oshishi. O'quvchi o'zini tarixiy qahramon o'rniga qo'yib ko'rishi, uning his-

tuyg'ularini, kechinmalarini, tanlovlarini tushunishga intilishi natijasida materialni eslab qolish darajasi sezilarli darajada yaxshilanaadi. Tadqiqotimiz davomida raqamli hikoya yaratgan o'quvchilarning tarixiy voqealarni eslab qolish darajasi an'anaviy usulda o'qigan o'quvchilarga nisbatan o'rtacha 60% ga yuqori ekanligi aniqlandi. Tarixiy empatiya – bu tarixiy shaxslarning harakatlari va qarorlarini ularning davri kontekstida tushunish qobiliyati bo'lib, raqamli hikoyachilik aynan shu qobiliyatni rivojlantirishning kuchli vositasidir [12, 6-b.].

2. Media-kompetensiyaning rivojlanishi. O'quvchilar raqamli hikoya yaratish jarayonida axborotni qidirish, saralash, tanqidiy baholash va uni multimediali kontent ko'rinishiga keltirish malakasini egallaydilar. Ushbu malakalar XXI asr ko'nikmalarining asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi [7, 226-b.].

3. Tahliliy yondashuv va tanqidiy fikrlashning shakllanishi. O'quvchi hikoya yaratish jarayonida “Nima uchun bu voqea sodir bo'ldi?”, “Ushbu tarixiy qarorning sabablari va oqibatlari qanday?”, “Turli tarixiy manbalarda bu voqea qanday yoritilgan?” kabi savollarga mustaqil javob izlashga majbur bo'ladi. Bu esa o'quvchining tarixiy voqealarni yuzaki emas, chuqur tahlil qilish ko'nikmasini shakllantiradi [5, 78-b.].

4. Mustaqil izlanish faolligining oshishi. Raqamli hikoya yaratish jarayoni o'quvchidan mustaqil ravishda tadqiqot olib borishni, tarixiy manbalarni o'rganishni, o'z nuqtai nazarini shakllantirishni va uni boshqalarga yetkazishni talab qiladi. Bu esa o'quvchining o'qishga bo'lgan ichki motivatsiyasini sezilarli darajada oshiradi [6, 45-b.].

Quyidagi 1-jadvalda an'anaviy tarix darslari va raqamli hikoyachilik texnologiyasiga asoslangan darslarning qiyosiy tahlili keltirilgan:

Mezon	An'anaviy dars	Raqamli hikoyachilik asosidagi dars
O'quvchi pozitsiyasi	Passiv tinglovchi	Faol tadqiqotchi, ssenarist, rejissyor
Bilim manbai	Asosan darslik va o'qituvchi	Turli manbalar (arxiv, internet, kutubxona, ekspertlar)
O'zlashtirish usuli	Eshitish, yodlash, takrorlash	Tadqiqot, tahlil, sintez, ijodkorlik
Hissiy ta'sir	Past	Yuqori (empatiya, katarzis)
Mustaqil izlanish	Cheklangan	Yuqori darajada
Natija (mahsulot)	Og'zaki javob, yozma ish	Multimedia mahsuloti (video, taqdimot)
Baholash	O'qituvchi tomonidan	O'qituvchi + tengdoshlar + o'z-o'zini baholash

5. Ijtimoiy tarmoqlarga bo'lgan qiziqishni foydali maqsadga yo'naltirish. Tadqiqotimiz shuni ko'rsatdiki, o'smir yoshidagi o'quvchilarning ijtimoiy tarmoqlarga (YouTube, Telegram, Instagram) bo'lgan qiziqishini raqamli hikoyachilik orqali foydali ta'limiy maqsadga yo'naltirish mumkin. O'quvchilar o'zlarining video yaratish, montaj qilish, vizual effektlar qo'llash kabi ko'nikmalarini tarixiy mavzulardagi loyihalarda qo'llashga katta qiziqish bildirdilar.

Tadqiqot natijalarining tahlili raqamli hikoyachilik texnologiyasining tarix ta'limidagi o'rniga oid quyidagi muhim jihatlarni aniqlash imkonini berdi.

Birinchidan, an'anaviy darslarda o'quvchi ma'lumotni faqat darslik va o'qituvchidan oladi. "Raqamli hikoyachilik"da esa u bir vaqtning o'zida tadqiqotchi, ssenarist va rejissyor vazifasini bajaradi. Bu jarayon o'quvchining faol subyekt pozitsiyasini shakllantiradi va uning mustaqil izlanish faoliyatini rag'batlantiradi. B.Robin ta'kidlaganidek, "raqamli hikoyachilik loyihalari o'quvchilarning materialni chuqurroq anglash, ma'no yaratish va o'rganish tajribalarini shaxsiylashtirishiga yordam beradi" [7, 224-b.].

Ikkinchidan, raqamli hikoyachilik texnologiyasi tarix fanining o'ziga xos xususiyat-

lari – tarixiy voqealarning ko'p omilliligi, turli manbalarning mavjudligi va ularning ba'zan bir-biriga zid bo'lishi, tarixiy jarayonlarning ziddiyatlilik – bilan uzviy bog'liqdir. O'quvchi raqamli hikoya yaratish jarayonida turli tarixiy manbalarni qiyoslash, bir-biriga zid ma'lumotlarni tahlil qilish, o'z nuqtai nazarini shakllantirish va uni asoslashga majbur bo'ladi. Bu jarayon o'quvchining tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning samarali vositasidir [6, 67-b.].

Uchinchidan, raqamli hikoyachilik texnologiyasini qo'llash o'qituvchidan nafaqat tarixiy bilim, balki bazaviy raqamli savodxonlikni ham talab etadi. O'qituvchi video tahrirlash dasturlari bilan ishlash, multimedia resurslaridan foydalanish, o'quvchilarning loyihalarini texnik jihatdan qo'llab-quvvatlash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. Shu sababli, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish bo'yicha tizimli ishlarni yo'lga qo'yish zarur [3, 78-b.].

To'rtinchidan, tarix darslarida raqamli hikoyachilik texnologiyasini qo'llashning quyidagi qiyinchiliklari mavjud: dars vaqtining cheklanganligi (loyiha ko'p vaqt talab qiladi), o'quvchilarning turli raqamli tayyorgarlik darajasi (ba'zi o'quvchilar texnik vositalardan foydalanishda qiyinchilikka duch keladi), tarixiy manbalarning yetarlicha emasligi (ayniqsa, qishloq maktablarida), mualliflik huquqi

va adolatli foydalanish masalalari (copyright va fair use) [11, 89-b.]. Biroq, tadqiqotimiz shuni ko'rsatadiki, ushbu qiyinchiliklarni to'g'ri tashkiliy-metodik yondashuv bilan bartaraf etish mumkin.

Beshinchidan, raqamli hikoyachilik texnologiyasini baholash tizimi an'anaviy baholashdan farq qiladi. Tadqiqotimizda quyidagi baholash mezonlari qo'llanildi: tarixiy aniqlik va to'liqlik (30%), hikoyaning tuzilishi va mantiqiyligi (25%), multimedia vositalaridan foydalanish samaradorligi (25%), ijodkorlik va o'ziga xoslik (10%), taqdimot va himoya (10%). Bundan tashqari, tengdoshlarni baholash va o'z-o'zini baholash ham qo'llanildi [9, 156-b.].

Raqamli hikoyachilik texnologiyasi tarix ta'limini modernizatsiya qilishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. U o'quvchilarning mustaqil izlanish faoliyatini yangi bosqichga olib chiqadi, fanga bo'lgan ichki motivatsiyani mustahkamlaydi va tarixiy tafakkurni rivojlantiradi. Tadqiqotimizning asosiy xulosalari quyidagilardan iborat:

1. Raqamli hikoyachilik o'quvchining passiv tinglovchidan faol tadqiqotchi, ssenarist va rejissyorga aylanishiga imkon beradi. Bu jarayon o'quvchining mustaqil izlanish, tanqidiy fikrlash va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning samarali vositasidir [7; 8; 9].

2. Raqamli hikoyachilik o'quvchilarning tarixiy materialni hissiy idrok etish qobiliyatini oshiradi, tarixiy empatiyani rivojlantiradi

va materialni eslab qolish darajasini sezilarli darajada yaxshilaydi (tadqiqotimizda o'rtacha 60% ga) [12, 6-b.].

3. Raqamli hikoyachilik texnologiyasini qo'llash o'quvchilarning media-savodxonlik va raqamli kompetensiyalarini rivojlantiradi, ularni XXI asr ko'nikmalarini egallashga tayyorlaydi [7, 226-b.].

4. Raqamli hikoyachilik texnologiyasining samaradorligi o'qituvchining metodik tayyorgarligi, o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olish, texnik vositalarning mavjudligi va loyiha vaqtini to'g'ri rejalashtirishga bog'liq [3; 6].

5. O'zbekiston pedagogika fanida raqamli hikoyachilik texnologiyasining tarix ta'limidagi imkoniyatlarini keng qamrovli o'rganish zarur. Bu borada eksperimental tadqiqotlar o'tkazish, metodik qo'llanmalar ishlab chiqish va ilg'or tajribalarni ommalashtirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Raqamli hikoyachilik texnologiyasini sun'iy intellekt vositalari (masalan, AI yordamida matn yozish, tasvir yaratish, ovoz berish) bilan integratsiyalash orqali tarixiy rekonstruksiyalarni yaratish metodikasini takomillashtirish mumkin. Shuningdek, ushbu texnologiyani boshqa ta'lim fanlarida (adabiyot, san'at, geografiya) qo'llash imkoniyatlarini o'rganish va raqamli hikoyachilikni baholashning yangi mezonlarini ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent: O'zbekiston, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 11-maydagi "2022–2026-yillarda xalq ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida"gi PF-134-son Farmoni.
3. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2008. – 180 b.
4. Tolipov U.K., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tadbqiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006.
5. G'afforov Ya.X. Tarix o'qitish metodikasi. – Toshkent: Turon-Iqbol, 2010.
6. Jo'rayev A.J. Tarix darslarida muammoli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish metodikasi. – Toshkent: TDPU, 2015.
7. Robin, B.R. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st century classroom. *Theory into Practice*, 47(3), 220-228.
8. Ohler, J. (2006). The world of digital storytelling. *Educational Leadership*, 63(4), 44-47.
9. Ohler, J. (2008). *Digital storytelling in the classroom: New media pathways to literacy, learning, and creativity*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
10. Lambert, J. (2013). *Digital storytelling: Capturing lives, creating community* (4th ed.). New York: Routledge.
11. Fisanick, C., & Stakeley, R. O. (2021). *Digital storytelling as public history: A guidebook for educators*. New York: Routledge.
12. Özdemir, K., & Er Tuna, Y. (2024). A history lesson designed with the digital storytelling method: "Kara Fatma" example. *Frontiers in Education*, 9.
13. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. // O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma. – Toshkent, 2003.
14. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi rasmiy sayti: www.uzedu.uz.
15. Ziyonet axborot-ta'lim tarmog'i: www.ziyonet.uz.